

Nyheter från ädellövskogsprogrammet

4 mars 2008

Lövsnack med Löf

Programmet närmar sig nu efter starten i september 2003 sin slutfas. I september 2009 kommer programmet officiellt att sluta även om vissa projekt kommer att löpa även efteråt.

Under en längre tid har våra avnämare som är representerade i styrgruppen framhållit vikten av att

kunskap som produceras också når ut till dem som skall nyttja den. Därför har vi anställt en informatör som skall hjälpa till med det. Vi är glada att Mats Hannerz kunde rekryteras.

Extern information är viktigt, men det är också den interna informationen. Kanske speciellt i faser när mycket är på gång och det är svårt att för oss forskare att på ett bra sätt få tid att informera varandra.

Mats kommer därför också att ha ett speciellt ansvar för denna bit – och nyhetsbrev som detta är tänkt att skickas ut till alla programmedarbetare ca 2-3 ggr per år under 2008 och 2009. / Magnus Löf

Informationsatsning

Under ädellövprogrammets sista 1 ½ år kommer en särskild satsning att göras på information till en bredare publik. Målet med satsningen är att programmets resultat ska:

- Höja den allmänna kunskapsnivån om naturresursen ädellövskog
- Sprida kunskaper till beslutsfattare, rådgivare och utförare av odling, skydd och användning av ädellövskog.

Strategin ser i korthet ut så här:

Nyckeln till att nå ut till skogstjänstemän och skogsägare är **MEDIA**. Leif Mattsson, Mattias Boman och Claes Kindstrand konstaterade i en intervjuundersökning att artiklar i fackpress (från skogliga organisationer och företag) var den viktigaste informationskanalen för skogsägare och den näst viktigaste (efter exkursioner) för skogstjänstemän.

Det är ett omöjligt arbete för forskaren att nå ut till hela målgruppen enbart genom exkursioner, seminarier eller egna publikationer. I stället ska dessa betraktas som medel för att locka tidningar att skriva om forskningen. Programmets strategi

kommer därför att vara att ta fram produkter som väcker intresse både hos målgruppen och hos media. Media blir sedan hävstången för att resultaten ska få en vidare spridning.

Faktaskog och konferenser är hävstänger för att nå ut till fack- och dagspress.

Under 2008 kommer programmet att satsa på:

- Faktaskog – målet är minst 5 nummer 2008
- Presskontakter där Faktaskog följs upp
- Reportage om forskningen, antingen av tidningarnas reportrar eller av informatören

- Skogskonferensen 2008 med tema lövskog 25-26 november i Alnarp. Konferensen blir en enastående plattform och chans för att exponera programmets resultat för beslutsfattare och massmedia
- Kunskap Direkt, skogsbrukarnas guide på nätet, fylls på kontinuerligt med nya resultat från programmet.

...och det fortsätter 2009:

Detta år sker programmets slutspurt, när säcken ska knytas ihop. Den sista september är det definitivt slut, även om forskningen säkert lever vidare under andra paraplyer. En extra satsning görs på exkursioner och seminarier under 2009.

- Slutexkursionen i augusti-september blir grand finale för programmet. Dessförinnan genomförs flera seminarier och exkursioner som riktar sig till olika målgrupper
- En slutrapport görs på både svenska och engelska (Ecological Bulletins)
- Faktaskog fortsätter att matas av programmet. Målet är minst 5 nummer även under detta år
- Media ska fångas med pressmeddelanden och direktkontakter med tidningarna
- Kunskap Direkt fortsätter att fyllas på.

/ Mats Hannerz

Medarbetare kommer...

Mats Hannerz började vid årsskiftet som informatör i programmet.

Matilda Annerstedt började som doktorand vid årsskiftet på ett projekt som heter "Skog, rekreation och hälsa". Hon har Patrik Grahn som handledare.

Kerstin Sonesson återkommer under 2008 och 2009 på deltid för att jobba med "Skogsskador på ek"

...och går

Matts Karlsson slutar tyvärr för att börja som skogsförvaltare på Christnehof i Skåne. Vi räknar dock med gott samarbete även i framtiden. .

/ Magnus Löf

SKOGS konferensen

Mötesplatsen för skog, industri och forskning

Skogsfakulteten vid SLU anordnar sin årliga höstkonferens den 25-26 november i Alnarp. Temat i år är Lövskog. Magnus Löf har i uppdrag att koordinera programarbetet, som kommer att sätta igång i mars.

I programgruppen ingår också Anders Karlsson (S-fak, Umeå), Helene Lundkvist (NL-fak), Leif Mattsson (S-fak, Alnarp), P-M Ekö (S-fak, Alnarp), Jonas Rönnberg (S-fak, Alnarp) och Mats Hannerz (informatör, ädellövprogrammet).

Ämnen för konferensen är inte spikade, men kan komma att röra sig kring:

- Kombinera produktion och miljö samtidigt genom val av trädslag

- Produktionsfrågor av olika trädslag, inkl. virkesfrågor och ev. genetik
- Klimatförändringar och anpassningsåtgärder
- Ekonomi på beståndsnivå, företagsnivå, samhällsnivå samt riskanalys
- Biologisk mångfald och skoglig restaurering
- Vattenkvalitet
- Rekreation och hälsovärden
- Viltproblematik

Ett nyhetsbrev från forskningsprogrammet Uthållig skogsbruk i ädellövskog. www.adellovskog.nu

Koordinator: Magnus Löf, Institutionen för sydsvensk skogsvetenskap, Box 49, 230 53 Alnarp. Magnus.lof@ess.slu.se

Nyhetsredaktör: Mats Hannerz, Silvinformation AB. Mats.hannerz@silvinformation.se

ALManackan

9-10, 23-24 april 14-15 maj	Programmet anordnar en kurs i ädellövskogsskötsel tillsammans med Skogsstyrelsen (se bifogad inbjudan)
8-12 september	Programmet är med och arrangerar internationell konferens om bokskogars ekologi och skötsel i Japan (se bifogad inbjudan)
18-19 september	Programmet är med och arrangerar en exkursion tillsammans med Ekfrämjandet och Skogsstyrelsen
Oktober	Forskarmöte, sannolikt i Tranemåla
25-26 november	Skogskonferensen med tema Lövskog

Glimtar från forskningen

Mera ollon med varmare väder

Linnés lärjunge Osbeck lade grunden, Lindqvist och Tirén fyllde på och SLU avrundade så att Rolf Övergaard kunde skriva historien om hur ollonfallet förändrats från 1600-talet till idag. Och förändrats har det. Ollonåren sker numera dubbelt så ofta som under tiden fram till 1900-talets andra halva.

Ollonproduktionen styrs bl.a. av sommarvärmen, och det är därför sannolikt att de tätare ollonåren hänger ihop med ett varmare klimat. Rolf har också konstaterat att det blir mer ollon på bördigare mark. Kvävenedfall och ökad produktivitet kan därför spela in för bokens ökade ollonfall under senare decennier.

Rolf resultat sammanställs i ett Faktaskog under våren 2008. I sin forskning tittar han också på extensiva förnygringsmetoder – den s.k. Trolle Ljungby-metoden samt på kalkning i bokskog.

Dyrt men möjligt att byta gran mot ädelt löv

I spåren av Gudrun väcktes diskussionen om inte en del av granskogarna skulle behöva bytas ut mot lövskog. Magnus Löf passade på att lägga ut flera försök med plantering av löv under granskärmar, och resultaten börjar nu växa fram. I ett Faktaskog som ska skapas under våren 2008 kommer Magnus att dela med sig av sina erfarenheter om förnygringens överlevnad, hägnens varaktighet, riskerna med nedblåsta skärmar, vådan av vildsvinsböck, skillnad mellan trädslag och om det gigantiska röjningsbehovet. En slutsats är att det går bra att skapa lövskog om receptet är det rätta. Men det kostar pengar, särskilt om något går snett.

Ett nyhetsbrev från forskningsprogrammet Uthållig skogsbruk i ädellövskog. www.adellovskog.nu

Koordinator: Magnus Löf, Institutionen för sydsvensk skogsvetenskap, Box 49, 230 53 Alnarp. Magnus.lof@ess.slu.se

Nyhetsredaktör: Mats Hannerz, Silvinformation AB. Mats.hannerz@silvinformation.se

Bokens död ger liv i bokskogen

Högstubbar av bok kan krylla av liv. Det har Gunnar Isacson och Jörg Brunet visat med sina fällfångster av skalbaggar i Torup och på Söderåsen. Men det skiljer sig mellan högstubbar av olika kvalitet och hur de fördelas i landskapet. Studierna har gett spännande resultat som visar att rödlistade skalbaggar är beroende av närhet till värdekärnor, tillräcklig mängd högstubbar och frånvaro av spridningshinder. Studierna ger också hopp för baggarna i den brukade skogen. Genom att spara skadade träd, lämna någon fälld bok eller skapa nya högstubbar kan även sällsynta skalbaggar få en fristad där.

Ett Faktaskog är planerat till våren 2008.

Är den rationella bokskogsskötseln ett hot mot sällsynta lavar?

Den frågan ställer sig Örjan Fritz efter sina omfattande inventeringar av lavar i halländska bokskogar. Lavar ställer ju inte bara krav på vedsubstratet utan i högsta grad också på klimatet. I en välgallrad skog med vind, sol och torr luft trivs inte lavarna. Bokskogen behöver också få åldras för att lavarna ska trivas. Örjan fick gå till 180 år eller äldre bokar för att hitta lite större mängder av rödlistade lavar. I ett rationellt bokskogsbruk blir träden aldrig äldre än 120-140 år.

Örjan har många idéer kring hur bokskogen skulle behöva skötas för att lavarna ska kunna fortleva. Dem kommer han att utveckla i ett Faktaskog som kommer hösten 2008. Då är han också färdig med sin doktorsavhandling.

Det lönar sig att sköta bokskog

Bokskogens klassiska skötsel handlar mycket om finlir. Lite och ofta och – med dagens synsätt – dyrt. Men en aktiv skötsel är nödvändig, menar Matts Karlsson. Bokens värde beror mycket på dess kvalitet, och den kan lätt spolieras om man slarvar med röjningar och gallringar. Den rationelle skogsägaren finner dock tröst i några av Matts resultat. Det går att sköta boken effektivt med färre men hårdare gallringar, om de görs på rätt sätt.

Receptet på en rationell bokskogsskötsel kommer Matts att delge i ett Faktaskog som är planerad till första halvåret 2008.

100 spänn för ett skogsbesök

Rekreation och hälsa är också pengar. Det visar ekonomiforskarna tydligt i programmets delområde C – Välfärd. Johan Norman är doktoranden som, vägledad av Mattias Boman och Leif Mattsson, har frågat människor i Skåne och Blekinge hur de utnyttjar och värderar skogen på sin fritid. Betalningsviljan kan mätas till exempel med hur mycket man lägger på transporter till skogen. Det är där 100-lappen kommer in. Men projektet ger också mycket mer. Hur nära ska skogen ligga? Hur ska den se ut? Hur påverkas rekreationsvärdet om skogsarealen minskar?

Sammantaget är rekreationsvärdet stort, i vissa fall större än virkesvärdet i befolkningstäta områden. Johan planerar ett Faktaskog om sina rekreationsresultat under 2008.

I delområde C studeras flera andra frågor, många tillsammans med andra forskningsprogram. Jaktens värde, skogens betydelse för hälsan m.m. är ämnen som nyhetsbrevet hoppas kunna återkomma till.

/ Mats Hannerz

Till nästa nummer

Ett nytt nummer av nyhetsbrevet planeras till juni 2008. Välkommen att skicka in bidrag som ni vill sprida till era kollegor.

I nästa nummer har Magnus lovat lite mer om ekonomi och om nya projekt. Vi hoppas få bidrag och reseberättelser från alla som har varit ute och rest eller bevistat konferenser. Det blir också fler glimtar från forskningen. Informatören kommer att träffa de flesta av forskarna för att diskutera hur resultaten kan spridas i mer populär form.

Till sist en kort presentation av informatören själv:

Mats Hannerz har ett förflutet som skötsel- och genetikforskare på Skogforsk och SLU, men arbetar sedan januari i år som fristående konsult i företaget Silvinformation AB. Bland uppdragsgivarna finns Skogforsk, SLU, Taylor & Francis, SNS och LRF Skogsägarna. Jag känner de flesta av ädellövprogrammets medarbetare, dels som redaktör för Kunskap Direkt och den modul vi skapade om ädellövskog, dels som redaktör för Scandinavian Journal of Forest Research, där medarbetarna har publicerat många alster.

Under året kommer mina insatser framför allt att handla om att hjälpa till med Faktaskog och presskontakter, förutom planering för Skogskonferensen och viss interninformation. Insatserna sprids över året men jag hoppas kunna jobba lite intensivare under den härliga försommarperioden i den sydsvenska ädellövskogen. */ Mats Hannerz*

PS. Håll koll på www.kunskapdirekt.se. I slutet av mars lanserar vi den nya designen. Då blir modulen om Ädellöv ännu snyggare. DS.